

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 5ης Απριλίου 2012

σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση και εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα

(CON/2012/25)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 25 Φεβρουαρίου 2012 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του ελληνικού υπουργείου Οικονομικών για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο νόμου που τροποποιεί το νομικό πλαίσιο για την ανακεφαλαιοποίηση και εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα (εφεξής το «σχέδιο νόμου»), επί του οποίου η ΕΚΤ εξέδωσε τη γνώμη CON/2012/14 στις 28 Φεβρουαρίου 2012. Την ίδια ημερομηνία η ΕΚΤ έλαβε συμπληρωματικό αίτημα του υπουργείου για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο διατάξεων που τροποποιούν περαιτέρω το σχέδιο νόμου (εφεξής η «πρώτη δέσμη τροποποιητικών διατάξεων»). Οι εν λόγω διατάξεις ψηφίστηκαν από το ελληνικό κοινοβούλιο στις 28 Φεβρουαρίου 2012 ως τμήμα του ν. 4051/2012¹. Επιπροσθέτως, στις 7 Μαρτίου 2012 η ΕΚΤ έλαβε αίτημα για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο διατάξεων που τροποποιούν τον ν. 4051/2012 (εφεξής η «δεύτερη δέσμη τροποποιητικών διατάξεων»). Οι εν λόγω διατάξεις ψηφίστηκαν από το ελληνικό κοινοβούλιο στις 8 Μαρτίου 2012 ως τμήμα του ν. 4056/2012².

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 2 παράγραφος 1 τρίτη και έκτη περίπτωση της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της ΕΚΤ με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων, καθώς το σχέδιο των ως άνω διατάξεων αφορά την Τράπεζα της Ελλάδος και κανόνες που εφαρμόζονται στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο μέτρο που επηρεάζουν σημαντικά τη σταθερότητα χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου διατάξεων

- 1.1 Το σχέδιο διατάξεων θα ευθυγραμμίσει περαιτέρω το ελληνικό νομικό πλαίσιο για την ανακεφαλαιοποίηση και εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων με τους σκοπούς που άπτονται του

¹ ΦΕΚ Α 40/29.2.2012.

² ΦΕΚ Α 52/12.3.2012.

χρηματοπιστωτικού τομέα και λοιπούς σκοπούς³ οι οποίοι εκτίθενται στο Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής⁴, μέσω της τροποποίησης του ν. 3864/2010 για το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (εφεξής ο «νόμος για το ΤΧΣ»), του ν. 3601/2007 (εφεξής ο «τραπεζικός νόμος») και του ν. 3746/2009 για το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (εφεξής ο «νόμος για το ΤΕΚΕ»).

- 1.2 Η πρώτη δέσμη τροποποιητικών διατάξεων σκοπεί κυρίως: i) να εξειδικεύσει περαιτέρω ορισμένες πτυχές του νόμου για το ΤΧΣ, προκειμένου να προαγάγει την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά τη διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων και την υποχρέωση λογοδοσίας του γενικού συμβουλίου και του εκτελεστικού συμβουλίου του ΤΧΣ, θεσπίζοντας λεπτομερέστερους κανόνες όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας των εν λόγω οργάνων και τα καθήκοντα του ΤΧΣ, ii) να εξειδικεύσει περαιτέρω τις ρυθμίσεις που αφορούν τα μεταβατικά πιστωτικά ιδρύματα και την κατάταξη των απαιτήσεων των πιστωτών έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων που τίθενται υπό ειδική εκκαθάριση και iii) να εξειδικεύσει περαιτέρω τις ρυθμίσεις που αφορούν τις εισφορές των πιστωτικών ιδρυμάτων στο Σκέλος Εξυγίανσης του ΤΕΚΕ, την κατάταξη των απαιτήσεων των Σκελών του ΤΕΚΕ έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων που τίθενται υπό ειδική εκκαθάριση και την κατάταξη των απαιτήσεων των καταθετών.
- 1.3 Η δεύτερη δέσμη τροποποιητικών διατάξεων: i) εξειδικεύει περαιτέρω το εύρος της επενδυτικής αρμοδιότητας του ΤΕΚΕ, προκειμένου να διασφαλίζεται επαρκής διασπορά των επενδύσεων, (ii) αποσαφηνίζει ορισμένες πτυχές που αφορούν τη διοίκηση του ΤΧΣ και του ΤΕΚΕ και, iii) λαμβάνοντας υπόψη εξελίξεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα, προβλέπει αύξηση κατά 50% του συνολικού ποσού των εγγυήσεων του Δημοσίου προς την Τράπεζα της Ελλάδος.

2. Γενικές παρατηρήσεις

- 2.1 Η ΕΚΤ έλαβε τα συμπληρωματικά αιτήματα διαβούλευσης τις 28 Φεβρουαρίου και στις 7 Μαρτίου 2012, ενώ τα οικεία σχέδια νομοθετικών διατάξεων ψηφίστηκαν από το ελληνικό κοινοβούλιο στις 28 Φεβρουαρίου και στις 8 Μαρτίου, αντιστοίχως. Όπως έχει επισημανθεί επανειλημμένως στις γνώμες της ΕΚΤ⁵, ακόμη και υπό περιστάσεις με χαρακτήρα επείγοντος δεν αίρεται η υποχρέωση των εθνικών αρχών να διαβουλεύονται με την ΕΚΤ και να διαθέτουν επαρκή χρόνο ώστε να λάβουν υπόψη τις απόψεις της ΕΚΤ, όπως προβλέπεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης. Κατά το άρθρο 3 παράγραφος 4 της απόφασης 98/415/ΕΚ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αναστείλουν τη διαδικασία έγκρισης σχεδίων νομοθετικών διατάξεων για όσο χρόνο εκκρεμεί η διατύπωση της γνώμης της ΕΚΤ. Το άρθρο 4 της απόφασης 98/415/ΕΚ ορίζει ότι η γνώμη της ΕΚΤ πρέπει να ζητείται σε «εύλογο στάδιο» της νομοθετικής

³ Βλ. παραγράφους 1 και 2 της γνώμης της ΕΚΤ CON/2012/14. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

⁴ Παράρτημα V του ν. 4046/2012 (ΦΕΚ Α 28/14.2.2012).

⁵ Βλ. τις πλέον πρόσφατες γνώμες της ΕΚΤ CON/2012/4, CON/2012/9 και CON/2012/13.

διαδικασία⁶, «για να μπορέσει να τη λάβει υπόψη της η αρχή που εισηγείται το σχέδιο της νομοθετικής διάταξης πριν λάβει απόφαση ως προς την ουσία». Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να μεριμνούν ώστε «η γνώμη της ΕΚΤ να γνωστοποιηθεί στην αρχή που θα κληθεί να εγκρίνει τη διάταξη, εφόσον η αρχή αυτή είναι διαφορετική από εκείνη που προπαρασκευάζει τις εν λόγω νομοθετικές διατάξεις».

- 2.2 Όσον αφορά τις πρόσφατες τροποποιήσεις του βασικού νομικού πλαισίου που διέπει την εξυγίανση και ανακεφαλαιοποίηση των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, η ΕΚΤ παραπέμπει στη γνώμη της CON/2012/14. Γενικά, η ΕΚΤ επικροτεί τις τροποποιητικές διατάξεις οι οποίες φαίνεται πως συμπληρώνουν το εν λόγω βασικό νομικό πλαίσιο ευθυγραμμιζόμενες προς το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής.

3. Το καθεστώς του ΤΕΚΕ ως προνομιάχου πιστωτή

Τα άρθρο 13Α παράγραφος 4 και το άρθρο 4 παράγραφος 16 του νόμου για το ΤΕΚΕ, όπως τροποποιούνται με τις παραγράφους 45 και 46 της πρώτης δέσμης τροποποιητικών διατάξεων, αντιστοίχως, οριοθετούν το πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί προνομιακής ικανοποίησης, αφενός, των απαιτήσεων των Σκελών του ΤΕΚΕ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων που τίθενται υπό ειδική εκκαθάριση και, αφετέρου, των απαιτήσεων των καταθετών, παραπέμποντας στις διατάξεις περί προνομίων του ελληνικού πτωχευτικού κώδικα⁷. Επιπροσθέτως, με την παράγραφο 43 της πρώτης δέσμης τροποποιητικών διατάξεων παρεμβάλλεται νέα παράγραφος 4 στο άρθρο 68 του τραπεζικού νόμου, κατά την οποία, εάν στην ειδική εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος υπάρχουν απαιτήσεις που έχουν προνόμιο σε ορισμένο πράγμα ή σε ποσότητα χρημάτων, εφαρμόζεται το άρθρο 156 του πτωχευτικού κώδικα, εκτός αν πρόκειται για δικαιώματα από συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3301/2004⁸, οπότε ο ασφαλειολήπτης ικανοποιείται από την ασφάλεια κατ' αποκλεισμό, μέχρι πλήρους ικανοποίησής του, των απαιτήσεων του άρθρου 154 του Πτωχευτικού Κώδικα, της παραγράφου 4 του άρθρου 13Α του νόμου για το ΤΕΚΕ και της παραγράφου 16 του άρθρου 4 του ίδιου νόμου. Η ΕΚΤ επικροτεί το εν λόγω σχέδιο διατάξεων, καθόσον αυτές αποσαφηνίζουν το πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί προνομιακής ικανοποίησης παραπέμποντας στις διατάξεις του ελληνικού πτωχευτικού κώδικα περί προνομίων και στη νομοθεσία που μεταφέρει στην ελληνική έννομη τάξη την οδηγία 2002/47/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουνίου 2002, για τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας⁹, αποσκοπώντας στη διασφάλιση των απαιτήσεων για τις οποίες υφίστανται συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, όπως ορίζονται στην οδηγία. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η προτεραιότητα των απαιτήσεων

⁶ Αυτό σημαίνει ότι η διαβούλευση θα πρέπει να λαμβάνει χώρα σε στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας το οποίο να εξασφαλίζει στην ΕΚΤ ικανό χρονικό διάστημα για την εξέταση των σχεδίων νομοθετικών διατάξεων και την έκδοση της γνώμης της σε όλες τις προβλεπόμενες γλώσσες, συγχρόνως δε να επιτρέπει στις οικείες αρχές να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της ΕΚΤ πριν από την έγκριση των εν λόγω διατάξεων.

⁷ Νόμος 3588/2007 (ΦΕΚ Α 153/10.7.2007).

⁸ ΦΕΚ Α 263/23.12.2004.

⁹ ΕΕ L 168 της 27.6.2002, σ. 43.

της Τράπεζας της Ελλάδος, βάσει των καταστατικών της διατάξεων, δεν θίγεται από τις ρυθμίσεις περί προνομιακής ικανοποίησης που προβλέπονται στο σχέδιο διατάξεων.

4. Αύξηση των εγγυήσεων του Δημοσίου προς την Τράπεζα της Ελλάδος

Η παράγραφος 1 της δεύτερης δέσμης τροποποιητικών διατάξεων ορίζει ότι αυξάνεται κατά 50% το συνολικό ποσό των εγγυήσεων που παρέχει το Δημόσιο δυνάμει της απόφασης του υφυπουργού Οικονομικών αριθ. 2/43219/0025/6.5.2011¹⁰, όπως ισχύει. Η ΕΚΤ επικροτεί την αύξηση αυτή του ποσού των εγγυήσεων του Δημοσίου προς την Τράπεζα της Ελλάδος, βάσει του οποίου η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να παρέχει ρευστότητα σε φερέγγυα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία αντιμετωπίζουν προσωρινά προβλήματα ρευστότητας.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 5 Απριλίου 2012.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI

¹⁰ ΦΕΚ Β 1143/6.6.2011.